

Europejskiego Obserwatorium Sektora Budowlanego

Rozbudowa bazy kapitału ludzkiego

Sprawozdanie analityczne

Niniejsze sprawozdanie stanowi część Europejskiego Obserwatorium Sektora Budowlanego (European Construction Sector Observatory, ECSO) i ma na celu zapewnienie dodatkowych informacji o celu tematycznym nr 2 „Rozbudowa bazy kapitału ludzkiego w sektorze budowlanym” w ramach Strategii Budownictwo 2020 UE. Sprawozdanie zawiera ogólne omówienie cech charakterystycznych siły roboczej w sektorze budownictwa w 28 państwach UE, jak również głównych czynników i przeszkód dla rozwoju umiejętności i reakcji w zakresie polityki podejmowanych przez państwa członkowskie.

1

Charakterystyka demograficzna

Tendencje demograficzne w UE wskazują na **postępujące starzenie się społeczeństwa, wzrost emigracji oraz odpływu w ramach mobilności**. W 2015 roku mediana wieku w UE wynosiła 42,4 lata, w porównaniu z 40,4 lata w 2008 roku, natomiast współczynnik migracji netto i mobilności był ujemny. Odpływy (5,5 miliona osób w 2015 roku) przekroczyły napływy (4,5 miliona osób).

Prognozy na rok 2020 wskazują, że w 28 państwach UE będzie mieszkać 510 milionów osób, z czego 328,2 miliony w wieku produkcyjnym od 15 do 64 lat (tj. 64% całości) oraz 104,4 miliony osób w wieku powyżej 64 lat (tj. 20% całości). Dla kontrastu do 2050 roku populacja osób pracujących będzie stanowić 57% całości (525,5 miliona), a populacja osób w wieku powyżej 64 lat będzie stanowić 28% całości.

Odsetek pracowników zatrudnionych w budownictwie w 2015 r. na terenie UE.

8.3%

Odsetek ten jest najwyższy w Luksemburgu i wynosi 21,2%, a najniższy w Irlandii, gdzie wynosi 6%.

21% spadek liczby pełnoetatowych pracowników budownictwa w latach 2008–2015

2

Zatrudnienie w budownictwie

W szeroko rozumianym sektorze budownictwa w UE w 2015 roku zatrudnionych było **21,1 miliona osób**, co stanowi wzrost o 3,4% w porównaniu z rokiem 2014, natomiast spadek o 11,8% w stosunku do roku 2008.

Sektor budowlany odczuwa skutki starzejącej się siły roboczej. Odsetek osób dorosłych w wieku 25–49 lat zmniejszył się tu z 65,3% w 2008 roku do 61,8% w 2015 roku, natomiast odsetek pracowników w wieku od 50 do 64 lat zwiększył się w tym samym okresie z 22,2% do 28%. **Może to wynikać między innymi z tego, że sektor ten nie jest atrakcyjny dla młodych pracowników.**

Jeżeli chodzi o strukturę płciową, kobiety stanowiły w 2015 roku 16,5% wszystkich zatrudnionych na terenie UE w szeroko rozumianym sektorze budownictwa (15,1% w 2008 r.), co może wskazywać na poprawę w zakresie równości płci.

6% zwiększenie liczby pracowników zatrudnionych na część etatu, z 1,14 do 1,21 miliona osób

9,5% pracowników wąsko rozumianego sektora budownictwa w 2015 r. stanowiły kobiety, w porównaniu do 9% w 2008 r.

W Czechach wskaźnik ten wynosi 13,0%, natomiast w Belgii zaledwie 2,8%

3 Poziom wykształcenia

Co więcej, **liczba osób dorosłych odbywających szkolenie** lub kształcących się w wąsko rozumianym budownictwie wzrosła z 8,3% w 2008 roku do 9,2% w 2015 roku, natomiast odsetek dla działalności w sektorze nieruchomości wzrósł z 13,1% do 16,4%.

48% wysoko wykwalifikowanych pracowników w sektorze budownictwa w UE posiada stopień naukowy z zakresu nauk ścisłych (nauka, technologia, inżynieria i matematyka). **W większości państw członkowskich mniej niż 30% osób zatrudnionych w budownictwie stanowią osoby nisko wykwalifikowane**, z wyjątkiem Portugalii (71,9% w 2015 roku), Malty (68,3%), Luksemburga (56,5%), Hiszpanii (54%), Włoch (51,3%), Grecji (49,1%) oraz Holandii (33,6%).

Liczba osób dorosłych kształcących się w wąsko rozumianym budownictwie wynosiła 9,2% w 2015r, a odsetek w sektorze nieruchomości wyniósł 16,4%.

Poziom wykształcenia wśród pracowników sektora budowlanego w UE zwiększał się, co **obejmowało zwiększenie liczby wysoko wykwalifikowanych pracowników i zmniejszenie liczby nisko wykwalifikowanych**. Liczba absolwentów kierunków inżynierskich i budowlanych uczelni wyższych, zwłaszcza absolwentów kierunków architektura i budownictwo, wzrosła z 140 962 w 2008 roku (tj. 0,7% wszystkich pracowników sektora budowlanego) do 174 138 w 2014 roku (0,9% wszystkich pracowników).

W ujęciu ogólnym odsetek nisko wykwalifikowanych robotników spadał w okresie między 2008 a 2015 rokiem prawie we wszystkich krajach, co oznacza, że sektor podejmował wysiłki mające zwiększyć jego atrakcyjność dla osób o wyższych kwalifikacjach.

48% wysoko wykwalifikowanych pracowników w sektorze budownictwa w UE posiada stopień naukowy z zakresu nauk ścisłych

4 Niedobór wykwalifikowanych pracowników

Odsetek nieobsadzonych stanowisk w wąsko rozumianym sektorze budownictwa oraz nieruchomości w UE wzrósł w latach 2009–2015 odpowiednio z 0,9% do 1,1% oraz z 1,0% do 1,2%, **co wskazuje na rosnącą rozbieżność między popytą a popytem na pracę w sektorze budowlanym i niedobór wykwalifikowanych pracowników w sektorze.**

Dotyczy to przede wszystkim braku techników, w tym elektryków i operatorów maszyn, jak również przedstawicieli innych zawodów, takich jak dekarze, cieśle i kamieniarze, często ze względu na nieatrakcyjne warunki pracy, mobilność i emigrację.

Ambitne cele w zakresie wydajności energetycznej oraz rosnące zapotrzebowanie na rozwiązania z zakresu zrównoważonego budownictwa powinny prowadzić do zmian umiejętności wymaganych na wszystkich etapach procesu budowlanego, od planowania po projektowanie, produkcję, konserwację, remonty i ostatecznie rozbiórki.

Mówiąc konkretnie, zawody, w których największa liczba pracowników będzie musiała przejść szkolenie, obejmują elektryków, hydraulików, cieśli oraz ślusarzy, murarzy i techników. Podobnie techniki cyfrowe, takie jak modelowanie informacji o budynku (building information modelling, BIM), w coraz większym stopniu wspierają techniki budowlane wykorzystywane poza placem budowy, tym samym wytyczając drogę ku rzeczywistej standaryzacji i uprzemysłowieniu budownictwa i zróżnicowaniu umiejętności.

Niemniej jednak wciąż utrzymują się bariery dla rozwoju. Obejmują one bariery strukturalne, takie jak niska przewidywalność przemysłu oraz fragmentacja strukturalna, co prowadzi do krótkoterminowego zatrudnienia i ograniczonych zachęt do długoterminowego inwestowania w umiejętności pracowników. Co więcej, przemysł budowlany ponosi konsekwencje negatywnego wizerunku, jest uważany za męczący, nieatrakcyjny, niewydajny i posiadający niski stopień zorientowania usługowego.

Oprócz tego jakość kształcenia i szkolenia zawodowego jest często poniżej optymalnego poziomu. Programy nauczania są przestarzałe i nie pokrywają się z potrzebami przemysłu czy też postępem technologicznym.

Państwa członkowskie często wymagają realizacji procesów uznawania kwalifikacji przed dopuszczeniem do wykonywania niektórych regulowanych zawodów w sektorze budowlanym i stosują różne wymogi, co utrudnia wykwalifikowanym specjalistom ubieganie się o pracę w innych krajach UE, zmniejszając tym samym ich mobilność.

W samej Francji nawet 80 000 pracowników zostanie przeszkolonych z technologii BIM do 2020 r.

Inicjatywy mające na celu wzmocnienie umiejętności z zakresu efektywności energetycznej stanowią istotny aspekt polityki na poziomie krajowym oraz na poziomie całej UE (np. inicjatywa BUILD UP Skills).

W wielu krajach podejmuje się również działania mające na celu budowanie umiejętności cyfrowych wśród pracowników sektora budowlanego, zwłaszcza w zakresie technologii BIM – również w ramach ogólnoeuropejskich projektów finansowanych przez UE. Podjęto również wiele inicjatyw mających poprawić wizerunek sektora budowlanego i przyciągnąć do pracy w nim osoby młode oraz kobiety, jak również zachęcać do prowadzenia staży i poprawy jakości szkolenia i kształcenia zawodowego.

Wysiłki podejmowane w przyszłości powinny skupiać się **na wzmocnieniu współpracy między branżami, szkoleniu trenerów, zwiększeniu dostępności staży oraz wzmocnieniu wzajemnej uznawalności kwalifikacji.** Zapewni to mniejszą fragmentację oferty szkoleniowej na terenie UE, mocniejsze powiązanie kształcenia i umiejętności, a ostatecznie również bardziej zrównoważony i atrakcyjny sektor budowlany.

Aby uzyskać więcej informacji, pobierz pełny raport na stronie:
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/24261>